

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Sayı	37	Konu: Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu Trafik ve Çevre Dersi Programı
Tarih	15.07.2015	
Kurulda Gör. Tarihi	01/07/2015	
Önceki Kararın Tarih ve Sayısı	04/06/2013-50	

Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğünün 07/05/2015 tarihli ve 16915068-101.04-E.4770798 sayılı yazısı üzerine Kurulumuzda görüşülen **Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu Trafik ve Çevre Dersi Programının** ekli örneğine göre uygulanması,

Kurulumuzun 04/06/2013 tarihli ve 50 sayılı kararıyla kabul edilen Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu “Trafik ve Çevre” Dersi Programının uygulamadan kaldırılması hususunu uygun görüşle arz ederiz.

Dr. Fatma Elif KILINÇ
ÜYE

Dr. Cem GENÇOĞLU
ÜYE

Kâmil YEŞİL
ÜYE

Dr. Mehmet SÜRMEİ
ÜYE

Doç. Dr. Güray KIRPIK
ÜYE

Dr. İbrahim DEMİRCİ
ÜYE

Doç. Dr. Hatice YILDIZ
ÜYE

Dr. Hüseyin ŞİRİN
ÜYE

Prof. Dr. Emin KARİP
Kurul Başkanı

UYGUNDUR
.../07/2015

Nabi AVCI
Millî Eğitim Bakanı

MOTORLU TAŞIT SÜRÜCÜLERİ KURSU
TRAFİK VE ÇEVRE DERSİ PROGRAMI

KURUMUN ADI :

KURUMUN ADRESİ :

KURUCUNUN ADI :

PROGRAMIN ADI : Motorlu Taşıt Sürücülerİ Kursu Trafik ve Çevre Dersi Programı

PROGRAMIN DAYANAĞI: Bu program; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ile 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu ve bu kanunlara dayanarak çıkarılan yönetmeliklere dayanılarak hazırlanmıştır.

PROGRAMIN SEVİYESİ : 2198 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda sürücü belgesi sınıfına göre belirtilen eğitim düzeyi ve yaş seviyesidir.

PROGRAMIN AMAÇLARI

Bu programı başarı ile tamamlayan kursiyerlerin;

1. Trafik mevzuatı ile ilgili kanun ve yönetmelikler hakkında bilgi sahibi olmaları,
2. Trafik levhalarını tanımaları, bunlara uymayı alışkanlık haline getirmeleri,
3. Sürücü davranışlarını etkileyen faktörleri tanımaları,
4. Trafik işaretlerini, trafiği yöneten kişileri tanımaları ve ayırt etmeleri,
5. Trafik işaretleri ile trafiği yöneten kişilerin hareketlerine göre davranmaları,
6. Karayoluna ve trafik işaretlerine zarar vermenin meydana getireceği tehlike ve engellerin farkına varmaları, bunları korumaları ve bunlara zarar veren kimselere engel olmaları,
7. Araç sürerken karayolunu kullanmaları ve trafik kurallarına uymaları,
8. Geçiş üstünlüğüne sahip araçları tanımaları ve gerektiğinde bu araçlara yol vermeleri,
9. Karşılaştığı trafik kazalarında üzerine düşen sorumlulukları ve yükümlülükleri yerine getirmeleri,
10. Motorlu araçların karayolu trafiğine katılabilmesi için yapılacak tescil işlemlerini yaptırma ve tescil plakalarını tanımaları,
11. Çevre kirliliğinin insan sağlığına olumsuz etkilerini kavramaları,
12. Haritadan yararlanarak yer ve yön bulmaları beklenmektedir.

PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Motorlu taşıt sürücüleri kursu trafik ve çevre dersi öğretiminde uygulanacak olan bu program altı ana konudan oluşmaktadır. Konuların işlenişine ayrılacak süreler şunlardır:

<u>KONU</u>	<u>DERS SAATİ SAYISI</u>
Trafik Psikolojisi	2
Trafik Mevzuatı	8
Trafik Kazaları, Cezaları, Kusurlu Davranışlar	2
Araçların Tescili, Muayeneleri, Teknik Şartları	1
Sürücü Belgeleri ve Sürücülerle İlgili Hususlar	
Güvenli Sürüş Teknikleri	1
Trafik Denetim Noktalarında Sürücülerin Uyması Gereken Kurallar	1
Çevre	1
Toplam	16 saat

2. Öğrenme öğretme sürecinde; gösteri (demonstrasyon), gösterip-yaptırma, soru cevap, tartışma, örnek olay, grupta çalışma, anlatım, gezi gözlem, beyin fırtınası, benzetim (simülasyon) vb. yöntem ve teknikler kullanılarak uygulamalar araç üzerinde yaptırılır.
3. Öğrenme öğretme sürecinde kursiyerlerden dönütler alınarak, gerekli düzeltmeler yapılmalı, konuların tam öğrenilmesi sağlanmalıdır.
4. Konular, günün teknolojisine uygun görsel ve işitsel araçlarla desteklenerek işlenmelidir.
5. Harita ve şehir planının kullanılması konusu uygulamalı olarak gösterilir.

PROGRAMIN SÜRESİ

Programın toplam süresi 16 ders saatidir.

PROGRAM İÇERİĞİ

A. TRAFİK PSİKOLOJİSİ

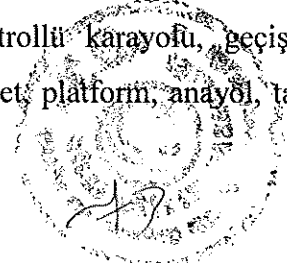
1. Sistem Kuramı Çerçevesinde Trafik Ortamı
  - a. İnsan-araç-çevre ilişkisi
  - b. Sürücünün araç ve çevredeki değişimlerden olumlu/olumsuz etkilenmesi
  - c. 21. Yüzyılda arabanın ve ulaşımın anlamı
2. Sürücü Davranışının Psikolojik Açından İncelenmesi

- a. Sürücülük davranışının incelenmesi
- b. Zaman içinde sürücülük davranışının gelişimi
3. Sürücü Davranışını Etkileyen Faktörler
  - a. Trafikte sigara içme, telefon kullanma vb. davranışlar sergileme
  - b. Sürücülük performansı (görme ve anlama-tepki süresi)
  - c. Kişinin trafik ortamına verdiği anlam ve sürücülük tutumları
  - d. Kişilik özellikleri ve trafik kazaları
4. Alkol ve Sürücülük
  - a. Alkol kullanma ve sürücülük
  - b. Alkolün sürücülüğe olumsuz etkisi
  - c. Alkollü araç kullanmanın sonuçları
  - ç. Diğer uyuşturucu ve uyarıcıların sürücülüğe olumsuz etkisi
5. Yorgun, Uykusuz ve Dalgın Araç Kullanma
  - a. Yorgunluk ve uykusuzluğun sürücülüğe olumsuz etkileri
  - b. Dalgın araç kullanmanın tehlikeleri
6. Güvenli Sürücülükte Yeteneklerin Yeri ve Önemi
  - a. Güvenli sürücülük için gerekli olan temel yetenekler (görme ve anlama-tepki süresi)
  - b. Sürücülük yeteneklerini olumsuz etkileyen faktörler
  - c. Sürücülük yeteneklerinin tespiti ve düzenli kontrolün önemi
  - ç. Defansif sürücülük için gerekli olan temel yetenekler
7. Kazaya Karışmaya ve Kural İhlallerine Neden Olan Risk Alma Eğiliminin Analizi
  - a. Risk alma eğilimi mekanizması
  - b. Güvenli sürücülükte risk alma eğiliminin kontrol edilmesinin önemi

B. TRAFİK MEVZUATI

1. Trafikle İlgili Kurum ve Kuruluşlar
2. Trafik, Karayolu ve Araçlarla İlgili Tanımlar
  - a. Genel tanımlar (trafik, karayolu, araç, taşıt, sürücü, araç sahibi, işleyen, yolcu, hizmetli, trafik işaretleri, geçiş üstünlüğü, geçiş hakkı, durma, duraklama, park etme, trafik kazası, yaya, trafikten men)
  - b. Karayolu ile ilgili tanımlar (karayolu yapısı, iki yönlü karayolu, tek yönlü karayolu, bölünmüş karayolu, erişme kontrollü karayolu, geçiş yolu, bağlantı yolu, bisiklet yolu, yaya yolu, banket, platform, anayol, tali yol,

tehlikeli eğim, kavşak, yaya geçidi, okul geçidi, alt geçit, üst geçit, demiryolu geçidi, ayırıcı, şerit, park yeri, durak, muayene istasyonu, araç tartı istasyonu)

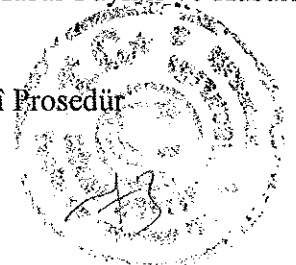
- c. Araçlara ilişkin tanımlar (otomobil, minibüs, otobüs, kamyonet, kamyon, çekici, arazi taşıtı, bisiklet, motorlu bisiklet, motosiklet, lastik tekerlekli traktör, iş makinesi, tramvay, özel amaçlı taşıt, okul taşıtı, kamu hizmeti taşıtı, römork, yarı römork, hafif römork, taşıt katarı, taşıma sınırı, hız sınırlayıcı cihaz, gabari, azami ağırlık, yüksüz ağırlık, yüklü ağırlık, dingil ağırlığı, azami dingil ağırlığı, azami toplam ağırlık)

3. Karayolu Yapısının ve Trafik İşaretlerinin Korunması

- a. Trafik yöneten ve yönlendiren elemanlar
b. Karayollarında araç sürme yasağı
c. Karayolunun kullanılması kuralları
ç. Hız kuralları
d. Takip mesafesi (araçlar arasındaki açıklık)
e. Öndeki aracı geçme kuralı
f. Geçilen aracın sürücüsünün uyacağı kurallar
g. Dönüşler ve manevra kuralları
ğ) Kavşaklarda geçiş hakkı kuralları
h. Geçiş üstünlüğüne sahip araçlar
1. Gelen trafikle karşılaşma halinde geçiş kolaylığı sağlama kuralı
i. Virajlarda araç kullanma
j. Durma, duraklama ve park etme kuralları
k. Araçların ışıklandırılması ve ışıkların kullanılması
l. Araçların boyutları, yük ve yolcu taşıma kuralları
m. Otoyol kuralları
n. Sürücülerin ve yolcuların koruyucu tertibat kullanma mecburiyeti
o. Bisiklet, motorlu bisiklet, motosiklet ve bu araçların sürülmeleriyle ilgili kurallar

C. TRAFİK KAZALARI VE CEZALAR

1. Trafik Kazalarının Genel Durumu, Kaza Faktörleri, Kusur Payları ve Kusurlu Davranışlar
2. Kaza Sonrası Yapılacak İşlemler ve İzlenecek Hukukî Prosedür

- a. Trafik kazası, çeşitleri, maddi hasarlı, yaralanmalı ve ölümlü trafik kazaları,
- b. Kaza anında alınacak acil güvenlik önlemleri
- c. Kazaya ait iz ve delillerin önemi
- ç. Maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağı
- d. Kazaya karışanların kaza anındaki yükümlülükleri ve bulundurulması zorunlu belgeler
- e. Kaza anında trafik zabıtasının görevleri
- f. Zorunlu trafik sigortası

3. Hukuki Sorumluluk ve Sigorta

- a. Kazaya karışan araç sahibi ve sürücülerin hukuki sorumlulukları
- b. Sigortadan zararın karşılanması
- c. Sigorta bedelini aşan zararların tazmini
- ç. Araç sahiplerinin ve işletenlerinin yaptırmak zorunda oldukları mali sorumluluk

4. Trafik Suçları ve Karşılığı Cezalar, Ceza Puanları

5. Trafik Suçlarına İtirazda İzlenecek Yol ve Yöntemler ile İtiraz Makamları

Ç. ARAÇLARIN TESCİLİ, MUAYENELERİ, TEKNİK ŞARTLARI, SÜRÜCÜBELGELERİ VE SÜRÜCÜLERLE İLGİLİ HUSUSLAR

1. Araçların Tescil İşlemleri
2. Araçlarda Bulundurulması Zorunlu ve Gerekli Olan Gereçler
  - a. Araçlarda bulundurulması ve kullanıma hazır tutulması kanunen zorunlu olan gereçler
  - b. Araçlarda bulundurulması gerekli olan gereçler
3. Sürücü Belgeleri ve Sürücü Adaylarıyla İlgili Şartlar

E. GÜVENLİ SÜRÜŞ TEKNİKLERİ

1. Fren Sistemleri
2. Çevre ve İklim Koşullarına Göre Güvenli Sürüş
3. Doğru ve Uygun Lastik Kullanımı
4. Emniyet Kemeri ve Hava Yastığının Önemi

F. TRAFİK DENETİM NOKTALARINDA SÜRÜCÜLERİN UYMASI GEREKEN KURALLAR

1. Kontrol Noktalarına Yaklaşırken Uyulması Gereken Kurallar ve Hız Ayarlaması
2. Trafik Güvenliğini Tehlikeye Düşürmeyecek Şekilde Durma
3. Kontrollerde Uyulması Gereken Kurallar

G. ÇEVRE

1. Çevreyle İlgili Genel Bilgiler
2. Çevre ve Trafik İlişkisi
3. Hayvan Hakları Koruma Kanununun Sürücüye Yüklediği Sorumluluklar
4. Çevre Kirliliğinin İnsan, Bitki ve Hayvan Sağlığı Üzerine Etkileri
5. Çevreyle İlgili Tanımlar
6. Taşıtlar ve Sürücülerin Etkisiyle Meydana Getirilen Kirlilik ve Buna Karşı Alınacak Tedbirler

a. Hava kalitesini bozan kirlilik sebepleri

- i. Bakımı yapılmamış araçların fazla yakıt yakması
- ii. Temiz olmayan yakıt kullanılmasının zararları
- iii. Trafik yoğunluğunun kirliliğe etkileri
- iv. Zaruri olmayan durumlarda araç kullanmanın çevreye etkileri
- v. Trafik yoğunluğu nedeniyle aracın uzun süre trafikte seyretmesinin çevreye etkileri
- vi. Araçların duraklama ve park sırasında gereksiz yere çalıştırılmasının mahzurları

b. Toprak kirliliği

- i. Araçların bakımının gerekli ortamlarda yapılmaması, motor yağı, asit vb. artığın toprağa dökülmesinin zararları
- ii. Araçlarda kullanılan, yenilen ve içilen maddelerin atıklarının çevreye atılmasının zararları
- iii. Kimyasal ve radyoaktif maddelerin emniyet tedbirleri alınmadan taşınmasının tehlikeleri
- iv. Sürücülerin sebep olduğu orman ve tarım arazileri yangınları
- v. Dökülecek, taşacak, tozacak vb. şekillerde yük taşınmasının mahzurları

c. Su kirliliği

- i. Deniz kıyılarından veya dere yataklarından kum alınmasının ve bu alanlara atıkların dökülmesinin mahzurları
7. Tedbirsiz ve Saygısız Araç Sürme Yasası
8. Ses, Müzik ve Haberleşme Cihazlarının Bulundurulması, Kullanılması ve Gürültü Kirliliği
  - a. Araçlardaki ses cihazını (kornayı) kullanma kuralları
  - b. Müzik ve haberleşme araçlarını kullanma kuralları
  - c. Gürültüyü önlemeye yönelik yasal düzenlemeler
9. Harita Okuma
  - a. Haritayı yönüne göre koyma
  - b. Haritayı ölçeklerine uygun olarak okuma, şekil ve sembolleri tanıma
  - c. Haritada yer ve yön bulma

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR

Ölçme ve Değerlendirme; Millî Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda yapılır.

PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ

1. Yansıtıcı,
2. CD okuyucu, eğitim CD'leri,
3. Trafik işaret levhaları,
4. Çeşitli trafik kuralları ile ilgili resimler, panolar ve eğitim levhaları,
5. Türkiye karayollarını gösteren harita,
6. İl karayollarını gösteren harita ve bölgeye ait karayolu şeması.

